

stotina škola interiorijalnog i eksteriorijalnog tipa, te na taj način Hrvatsku svrstali u najprosvjećenije europske zemlje.

Posebno se te činjenice valja prisjetiti danas kada Hrvatska ponovno uspostavlja svoje školstvo i kada u procesu deboljševizacije izgrađuje novi školski sustav, jer osim uzora za izgradnju nove hrvatske škole valja znati kako smo mi imali vrlo razvijen školski sustav još prije 1140 godina. Zbog toga se ne smiju zaboraviti te povijesne zasade, nego iz njih graditi novu zgradu hrvatskog školstva u sintezi suvremenih znanstvenih dostignuća kao i hrvatske razvijene školske prošlosti.

Ova je obljetnica u tom smislu vrijedan memento i poticaj da izgradimo moderni hrvatski školski sustav po mjeri svijeta razvijenih i kulturne baštine Hrvata.

Nedjeljko Kujundžić

OBLJEŽAVANJE 400. OBLJETNICE ROĐENJA J. A. KOMENSKOG

Zagreb, *Školske novine* (siječanj - travanj 1992.). Serija članaka (ukupno 16 priloga) u tjedniku *Školske novine* prof. dr. Ante Vukasovića, člana Međunarodnog odbora i predsjednika Hrvatskog odbora za proslavu 400. obljetnice J. A. Komenskog, u kojima najavljuje veliki jubilej pedagoškog genija, izlaže najvažnije značajke iz njegovog života i djelatnosti, piše o utjecajima Komenskog na pedagojska i kulturna stremljenja u Hrvatskoj, osvrće se na dosadašnje proslave njegovih jubileja i ulogu Hrvatskog pedagoško-književnog zbora u tome, ilustrira ideje J. A. Komenskog nekim njegovim tekstovima i na kraju daje prikaz središnje međunarodne proslave što je održana 23.-31. ožujka 1992. u Pragu, Uherskom Brodu i Bratislavi.

Ljubljana, Slovenski šolski muzej (11. veljače 1992.). Otvorenje izložbe *400 godina Jana Amosa Komenskog*. Organizator je bio Slovenski šolski muzej u Ljubljani uz pomoć i suradnju Generalnog konzulata ČSFR u Zagrebu i Hrvatskog školskog muzeja iz Zagreba. Otvaranju su prisustvovali i vicekonzul ČSFR ing. Luděk Tužil, prof. dr. Ante Vukasović i predstavnici Hrvatskog školskog muzeja iz Zagreba. Uz izložbu je objavljen katalog na slovenskom jeziku.

Zagreb, Hrvatska televizija (21. ožujka 1992.). Emisija *Otvoreni sat* Školskoga programa Hrvatske televizije (I. program, 10,05 - 11,05 sati) bila je posvećena životu i djelu Jana Amosa Komenskoga. Sudjelovali su: komeniolog prof. dr. Ante Vukasović, didaktičar prof. dr. Vladimir Poljak, predsjednica Saveza Čeha i Slovaka u Hrvatskoj i ravnateljica Češke osnovne škole J. A. Komenskoga Leonora Janota te kustosica Hrvatskog školskog muzeja Elizabeta Serdar. Autor i voditelj emisije bio je prof. Ivan Vavra, redateljica Mira Wolf, urednica Dragica Vučković.

Prag - Uhersky Brod - Bratislava, Središnja međunarodna proslava 400. obljetnice rođenja J. A. Komenskog (23.-31. ožujka 1992.). Kao sastavni dio proslave u Pragu je 23.-27. ožujka 1992. održan najveći znanstveni skup komeniologa u povijesti pod nazivom *Jan Amos Komensky i odgoj čovjeka za 21. stoljeće*. U radu skupa sudjelovalo je oko 300 komeniologa iz brojnih zemalja i sa svih

kontinenata i više od 1000 čeških i slovačkih pedagoga, komeniologa i drugih prosvjetnih i kulturnih djelatnika. Samo na tom znanstvenom skupu prezentirano je oko 400 referata, koreferata i priopćenja. Proslava je 28. i 29. ožujka nastavljena u Uherskom Brodu - rodnom gradu pedagojskog genija, posjetom Muzeju J. A. Komenskoga i njegovoj Moravskoj. Završila je 30. i 31. ožujka 1992. u Bratislavi znanstvenim skupom *J. A. Komensky i slovačka kultura*.

Toj veličanstvenoj proslavi iz Hrvatske je prisustvovao prof. dr. Ante Vukasović u svojstvu člana Međunarodnog odbora za obilježavanje 400. obljetnice J. A. Komenskoga. On je na znanstvenom skupu u Pragu podnio referat *Jan Amos Komensky i Južni Slaveni*, a na znanstvenom skupu u Bratislavi *Jan Amos Komensky i Hrvati*. Kao istaknutom komeniologu dodijeljena mu je Državna medalja J. A. Komenskoga s diplomom.

Zagreb, Češka beseda (25. ožujka 1992.). Na prigodnom skupu u prostorijama Češe besede prof. Blanka Perić održala je predavanje o Janu Amosu Komenskom.

Zagreb, Hrvatski školski muzej (svibanj - lipanj 1992.). Održana je izložba *Jan Amos Komensky - učitelj narodâ*. Priredio ju je Hrvatski školski muzej uz pomoć Ambasade ČSFR u Zagrebu, a autorica izložbe bila je Dora Bošković. Na otvorenju izložbe (21. 5. 1992.) govorili su Ivan Vavra, ravnatelj Hrvatskoga školskog muzeja, dr. Igor Furdik, otpravnik poslova Ambasade ČSFR u Republici Hrvatskoj te prof. dr. Ivo Zalar, pomoćnik ministra prosvjete i kulture Republike Hrvatske. U povodu izložbe tiskan je plakat te objavljen katalog s kronologijom života i djelatnosti velikana pedagoške misli.

Rijeka (29. svibnja 1992.). Rasprava okruglog stola *Civilizacijski izazovi sveučilištu* u povodu proslave 400-te obljetnice rođenja J. A. Komenskog. Organizatori su bili Pedagoško društvo u Rijeci i Hrvatski pedagoško-književni zbor iz Zagreba. Pored sveučilišnih profesora i znanstvenika Pedagoškog fakulteta i Sveučilišta u Rijeci u raspravi su sudjelovali i prof. dr. Hrvoje Vrgoč, predsjednik HPKZ-a i prof. dr. Ante Vukasović.

Zagreb, Znanstveni skup (11. lipnja 1992.). Kao dio središnje proslave 400. obljetnice rođenja J. A. Komenskog u Hrvatskoj održan je znanstveni skup *Jan Amos Komensky u ozračju suvremene znanosti i kulture*. Organizator proslave i znanstvenog skupa bio je Hrvatski pedagoško-književni zbor. O pripremama se brinuo Organizacijski odbor u sastavu: V. Bilić, dr. S. Rodek, I. Vavra, dr. H. Vrgoč i dr. A. Vukasović (predsjednik). Skupu su prisustvovali predstavnici Ministarstva prosvjete i kulture RH, Ambasade ČSFR u RH, Slovenskog školskog muzeja, Zavoda za školstvo RH, nastavnčkih fakulteta, sindikata, sredstava javnog priopćavanja i oko 180 pedagoga i prosvjetnih djelatnika.

Uvodno izlaganje imao je predsjednik HPKZ-a prof. dr. Hrvoje Vrgoč. Glavni referat *Jan Amos Komensky - život i djelo dostojno čovjeka* održao je prof. dr. Ante Vukasović. Pored njega referirali su o pojedinim značajkama života i djelatnosti J. A. Komenskog: doc. dr. Ivan Dumbović, prof. dr. Vladimir Poljak, Ivan Vavra, prof. dr. Krešimir Bezić, prof. dr. Mate Zaninović, dr. Milivoj Čop, Edvard Protner, Elizabeta Serdar, prof. dr. Marko Mušanović, prof. dr. Ilija Lavrnja, dr. Vladimir Strugar, dr. Emerik Munjiza, dr. Dubravka Miljković, Slavko Bančić, prof. dr. Stjepan Ovčar, mr. Anita Klapan, mr. Sofija Vrcelj te studentice pedagogije Mirela Brlić, Desirée Gulija, Vedrana Đorđević i Kristina Rutić. Pi-

sana priopćenja pripremili su još: dr. Jasminka Ledić, dr. Vladimir Rosić, dr. Marko Stevanović, mr. Anton Fontana, mr. Jasna Krstović, Ivan Svetić i Edita Stilin.

Daruvar (20.-21. studenog 1992.). Proslavljena je 400. obljetnica rođenja J. A. Komenskog, 200. obljetnica doseljenja Čeha u Hrvatsku i 70. obljetnica Češke osnovne škole J. A. Komenskoga u Daruvaru, u organizaciji Saveza Čeha i Slovaka u Republici Hrvatskoj, a pod pokroviteljstvom Ministarstva prosvjete i kulture RH. Održana je svečana akademija, izložba Hrvatskoga školskog muzeja o J. A. Komenskom s katalogom na češkom i hrvatskom jeziku te znanstveni skup *Jan Amos Komensky - genijalni vizionar i utemeljitelj moderne pedagogije*.

Referatima su na znanstvenom skupu nastupili: doc. dr. Jaroslav Pánek iz Praga, prof. dr. Ante Vukasović, prof. dr. Vladimir Poljak, prof. dr. Krešimir Bezić, doc. dr. Ivan Dumbović, dr. Vladimir Strugar, Ivan Vavra, Elizabeta Serdar, Nikola Havliček i Marija Kaner. Sudionike proslave i znanstvenog skupa pozdravili su pomoćnik ministra prosvjete i kulture RH prof. dr. Ivo Zalar, predstavnik Ministarstva prosvjete Češke Republike dr. Tomáš Pasák, otpravnik poslova Ambasade ČSFR u RH dr. Igor Furdik i nekoliko zastupnika u Saboru RH.

Za trajanja daruvarske proslave otpravnik poslova Ambasade ČSFR dr. Igor Furdik, u ime svoje zemlje uručio je priznanja zaslužnim pojedincima i institucijama: Državnu medalju J. A. Komenskog s diplomom Hrvatskom pedagoško-književnom zboru; zlatne plakete: Anti Vukasoviću, Josefu Matušeku i Josefu Zámostnom; srebrene: Hrvoju Vrgoču, Hrvatskom školskom muzeju, Sláveku Daněku i Mariji Pihyrovjoj; brončane: Albinu Součkovjoj, Miladi Rašetičovjoj, Justini Koutnikovjoj, Marii Končelovjoj, Zofii Kráskovjoj, Ludmili Kolejáčovjoj, Vjekoslavu Křeneku, Rudolfu Kotniku, Otokaru Kolouchu, Miroslavu Bileku u Njegovanu Stareku. Medaljom Muzeja J. A. Komenskoga iz Praga odlikovani su: Ivan Vavra, Ivo Zalar, dr. Igor Furdik, list *Jednota* iz Daruvara i *Češka beseda* iz Zagreba.

Split, Filozofski fakultet (11. prosinca 1992.). U povodu 400. obljetnice rođenja J. A. Komenskog splitski ogranak HPKZ-a organizirao je predavanje prof. dr. Ante Vukasovića i raspravu o Komenskom u kojoj su sudjelovali pedagoški i prosvjetni djelatnici i studenti.

Prag, Pedagoški muzej J. A. Komenskoga. Za posjetitelje je bila otvorena izložba *Comenius i Descartes* koja je usporedno predstavila život i djelo dvojice velikih svjetskih mislilaca, a osobito sličnosti i razlike njihovih pogleda na čovjeka, prirodu i svemir. Suvremen i atraktivan muzeološki postav izložbe rezultat je suradnje Pedagoškoga muzeja J. A. Komenskoga i Francuske ambasade u Pragu te sponzorstva od strane Chemopetrola.

Zagreb, Napredak. U časopisu za pedagošku teoriju i praksu *Napredak* (br. 3/1992.) objavljen je dio materijala znanstvenog skupa *Jan Amos Komensky u ozračju suvremene znanosti i kulture*. Tu su (str. 335-372): Uvodna riječ predsjednika HPKZ-a prof. dr. Hrvoja Vrgoča, prigodni tekst češkog pedagoga prof. dr. Miroslava Cipra iz Praga, glavni referat prof. dr. Ante Vukasovića, te referati doc. dr. Ivana Dumbovića, prof. dr. Jasminke Ledić i prof. dr. Mate Zaninovića kao i osvrt na proslavu i znanstveni skup Ante Vladimira Bikića.

Zagreb, Umjetnost i dijete. Dvomjesečnik za estetski odgoj, dječje stvaralaštvo i društvene probleme mladih (br. 2-3/1992.) objavio je priloge o J.

A. Komenskom. Autori radova su doc. dr. Ivan Dumbović, prof. dr. Vlatko Previšić i prof. dr. Vedrana Spajić.

Daruvar, Jednota. Časopis Saveza Čeha i Slovaka u Hrvatskoj objavio je tijekom 1992. mnoštvo priloga o J. A. Komenskom i proslavi njegove obljetnice u Hrvatskoj.

A. V. - I. V.

OBLJEŽAVANJE 100. OBLJETNICE ROĐENJA ZLATKA ŠPOLJARA

Zlatko Špoljar (Miholjec kod Križevaca, 11. 4. 1892. - Opatija, 29. 4. 1981.) mnogostrana je ličnost hrvatske kulture. Pedagoški rad i umjetničko stvaralaštvo (glazba, književnost) temeljne su odrednice koje se prepleću u njegovom djelovanju. A unutar svake od njih ono se grana u više pravaca. Tako je u razdoblju između dva svjetska rata metodičkim uputama za sve nastavne predmete znatno unaprijedio osnovnoškolsku praksu. Za djecu je pisao pjesme, pripovijetke i igrokaze. I kao skladatelj velik dio svoga stvaralaštva namijenio je djeci. Na glazbenom području bio je još i nastavnik praktičar, teoretičar, kritičar i melograf.

Stota obljetnica Špoljareva rođenja obilježena je u Zagrebu i Miholjcu na poticaj Nikše Njirića a u organizaciji Hrvatskoga pedagoško-književnoga zbora, Hrvatskoga školskog muzeja, Školskih novina, Hrvatskog društva skladatelja i Pedagoškoga društva Križevci, pod pokroviteljstvom Školske knjige.

U Zagrebu je 10. lipnja 1992., u dvorani Školske knjige, uz prigodan umjetnički program i izložbu Hrvatskoga školskog muzeja o Zlatku Špoljaru, održan stručni skup na kojem su izlaganja o pedagoškom, književnom i glazbenom djelu Zlatka Špoljara imali Valentin Puževski, Ivo Zalar i Nikša Njirić.

U Špoljarevu rodnom selu, 27. rujna 1992., u Osnovnoj školi Sv. Petra Orehovca ponovljena su izlaganja sa zagrebačkoga skupa, a uz prigodan program otkrivena je na školskoj zgradi spomen-ploča u čast Zlatku Špoljaru.

Obilježavanje 100. godišnjice Špoljareva rođenja trebalo bi potaknuti daljnje proučavanje i vrednovanje njegova opsežna i značajna prinosa hrvatskoj kulturi, školstvu i pedagogiji.

N. NJ. - I. V.

PRIREDBE U ČAST ZASLUŽNIH HRVATSKIH PEDAGOGA

Niz godina bio je »zaboravljen« lijepi običaj da pedagoški djelatnici, organizacije i ustanove obilježavaju životne i radne jubileje zaslužnih pedagoga, naših suvremenika. Godine 1992. bilo je drugačije: u čast nekoliko istaknutih pedagoga organizirane su priredbe, tribine i izložbe.

Hrvatski školski muzej priredio je (veljača 1992.) izložbu o četrdeset-godišnjem pedagoškom radu prof. dr. Valentina Puževskog. Tom prigodom, u suradnji s Institutom za pedagoška istraživanja Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Salezijanskim katehetskim centrom, predstavljeno je najnovije